

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНОСТІ ЯВИЩ МОВНОЇ АСИМЕТРІЇ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПАРАДИГМ

Тетяна МОРОЗ (Харків, Україна)

У статті проаналізовано вплив наукових лінгвістичних парадигм (логіко-психологічний, формальний, семантичний, структурно-семантичний, функціональний підхід) на вивчення проблеми асиметричних виявів на різних рівнях мовної організації. Схарактеризовано основні наукові здобутки вчених, які досліджували явище семантико-граматичної асиметрії у сфері морфологічних категорій іменника.

Ключові слова: семантико-граматична асиметрія, форма, значення, морфологічна категорія іменника, наукові лінгвістичні парадигми.

The article analyzes the influence of the scientific linguistic paradigms (logical and psychological, formal, semantic, structural and semantic, functional approaches) on the research of asymmetric phenomena at different levels of language. The main scientific achievements of the scientists who studied the phenomenon of semantic and grammatical asymmetry in morphological categories of the noun are characterized.

Keywords: semantic and grammatical asymmetry, form, meaning, morphological category of noun, scientific linguistic paradigm.

Проблема форми і значення, семантики і граматики, їх першорядності й взаємозв'язку належить до однієї з центральних у мовознавстві, що зумовлено розумінням мови як дихотомічної системи, яка має план змісту і план вираження. Упродовж історії розвитку лінгвістики ця проблема розглядалася в аспекті пріоритетного для певного етапу підходу до вивчення мови: формально орієнтованого, семантикоцентричного, структурно-семантичного, логіко-психологічного, функціонального. Тому на сьогодні існує значний корпус праць, де сконцентрована увага на кореляції граматичної форми і змісту, таких лінгвістів, як В.Г. Адмони, Н.Д. Арутюнова, Ш. Баллі, О.К. Безпояско, О.В. Бондарко, В.В. Виноградов, І.Р. Вихованець, В.Г. Гак, К.Г. Городенська, В.А. Звегінцев, А.П. Загнітко, С.Д. Кацнельсон, С.О. Карцевський, О.А. Колесников, О.К. Кубрякова, І.Г. Матвіяс, І.Г. Милославський, Й.П. Мучник, Н.Г. Озерова, О.О. Потебня, В.М. Русанівський, В.М. Ярцева та ін.

У межах висвітлення цієї проблематики дослідники постійно акцентували увагу на тому, що в системі граматичних категорій поряд із послідовними, типовими, симетричними виявами існують нетипові, асистемні, асиметричні явища.

Інтерес до вивчення асиметричних виявів на різних рівнях мовної організації час від часу то активізувався, то затухав, що значною мірою було зумовлене розвитком наукових лінгвістичних парадигм.

Мета статті - проаналізувати вплив наукових лінгвістичних парадигм (логіко-психологічного, формального, семантичного, структурно-семантичного, функціонального підходу) на вивчення проблеми асиметричних виявів на різних рівнях мовної організації, схарактеризувати основні наукові здобутки вчених, які досліджували явище семантико-граматичної асиметрії у сфері морфологічних категорій іменника.

Для представників логіко-психологічного напрямку в мовознавстві існування асиметрії в мові було цілком очевидним фактом. Виходячи з позиції, що мовні знаки є формами, які несуть певний зміст, дослідники не могли не помічати, що інколи одна форма може виражати декілька значень, яке значення може виражатися не одним словом тощо. Це зумовило посилену увагу до таких фактів і намагання пояснити їх причини. Однак певна хибність у вихідних положеннях цієї парадигми, а саме сплутування логічних категорій із семантичними, не давала можливості пояснити факти асиметрії, ґрунтуючись на онтології мови та її категорій. Разом із тим спостереження, здійснені мовознавцями цього напрямку, визначили подальшу увагу до фактів невідповідності форми та значення, а деякі міркування з цього питання не втратили актуальності й до цього часу. Наприклад, аналіз специфіки співвідношення форми та значень відмінків, проведений О.О. Потебнею [11], можна вважати першою спробою вивчення асиметричного на рівні морфологічної категорії відмінка.

Натомість інша наукова парадигма – формальна, яка прийшла на зміну логіко-психологічній і значною мірою стала реакцією на нездатність цієї пояснити асиметричне в мові, намагаючись подолати суперечності в науковій інтерпретації мовних фактів, воліла відмовитися від залучення таких понять, як значення, зміст, зосередивши свою увагу винятково на формальному боці мовної системи. Представники цього напрямку (П.Ф.Фортунатов, О.О. Шахматов, О.М. Пешковський та ін.) протиставили попередній науковій традиції необхідність пошуку власних лінгвістичних «формальних» критеріїв при дослідженні мови для всіх галузей мовознавства, які на кінець XIX століття тяжіли то до психології (в морфології), то до фізіології (у фонетиці), то до логіки (в синтаксисі), то до історії народу (в лексикології).

Неможливість пояснити більшість мовних явищ крізь призму логічних, психологічних категорій без урахування внутрішніх законів і природи мови як онтологічної величини цілком закономірно призвела до заперечення доцільності залучення поняття значення, змісту, смислу (зрозуміло, в логічному сенсі) до вивчення й аналізу мовних явищ і поступово вилилася в постулювання того, що справжнім предметом науки про мову слід вважати форму. При цьому форма на рівні морфології в працях представників формального напрямку в основному описується в таких термінах, як основа / флексія, змінюваність / незмінюваність. Іншими словами, головна увага приділяється аналізу зовнішнього вияву морфологічних форм. З одного боку, це, безперечно, дало свої позитивні результати, оскільки, наприклад, на рівні іменника було здійснено повний опис типів відмінювання, особливостей зміни форм, опрацьовано способи словотвору, що мають стосунок до морфології. Проте з іншого – мало й цілий ряд негативних наслідків. Зокрема абсолютно ігнорувалося те, що, окрім формального вияву, мова має не менш важливий бік своєї сутності – зміст, значення. Це дозволяло, наприклад, ставити форми на зразок кенгуру та дуже в один розряд незмінюваних слів. То ж цілком закономірно, що однобічний підхід до вивчення морфологічних явищ представниками формального напрямку викликав гостру критику ряду дослідників. Показовими в цьому розумінні можуть бути слова В.В. Виноградова, який, аналізуючи наукову спадщину О.О. Потебні, побіжно зауважував: «Учення Потебні є дієвою протиотрутою проти формалізму та нігілізму граматистів із фортунатовської школи, які перетворювали граматику сучасної російської мови то на неосмислений каталог граматичних флексій і флекуючих розрядів слів, то на штучну таблицю їх» [1, с. 318].

Зрозуміло, що абстрагування від таких, на думку представників формального напрямку в мовознавстві, розмитих і неважливих для вивчення мови понять, як значення, зміст, семантика не могло не позначитися на тому, що вивчення асиметрії, зокрема в такому її прояві, як невідповідність форми та змісту, не знаходило належного висвітлення. Хоча в більш вузькому розумінні питання асиметрії у таких виявах, як недостатність флективного відображення, збіг форм (неповнота парадигм), омонімія форм, аналітизм, були глибоко розроблені саме цим напрямком, і саме завдяки йому було вирішено багато питань, пов'язаних із проблемою слова та форми слова, меж слова та ін.

У цілому конструктивність деяких ідей, сформульованих П.Ф. Фортунатовим і його послідовниками, очевидна, якщо звернутися до блискучих праць пізнішого періоду, виконаних у цьому руслі (наприклад, монографія А.А. Залізняка «Русское именное словоизменение» [5],

підручник І.Г. Милославського «Морфологія російського мови» [10]). В українській літературі елементами формального підходу характеризувався ряд шкільних підручників і посібників для вищої школи [9, с. 115 – 118], а деякі позиції зберігаються й у найновіших виданнях [2].

Доречно зауважити, що формально-граматичний напрям, репрезентований у російській та українській лінгвістичних традиціях, мав свої відповідники і в інших наукових мовознавчих спрямуваннях – частково в структуралізмі та дескриптивізмі, для яких також було характерним віддання переваги вивченню форми над змістом при дослідженні мовних одиниць. Тут, як зазначав В.А. Звєгінцев, зокрема про блумфільдіанство, «з цілковитою категоричністю мовне значення <...> або взагалі виключалося з лінгвістичної науки, або формулювалося в термінах, далеких від лінгвістики» [6, с. 5]. У цілому ж формальний напрям створив значне підґрунтя для подальшого розвитку наукових поглядів на проблему асиметрії, хоча й характеризувався, як було показано, певною однобокністю.

Протилежним до формалізму полюсом у лінгвістичній традиції стали семантикоцентричні концепції мови, для яких проблема асиметрії також автоматично знімалася, адже основна увага в них приділялася глибинній семантиці, натомість мовні форми її вираження фактично ігнорувалися.

Лише зі становленням у лінгвістиці погляду на мову та її одиниці як на білатеральні величини, такі, що мають як формальний, так і змістовий бік, і перебувають у тісній і неоднозначній взаємодії й взаємозумовленості, адже «мова й граматики мають справу з формою й змістом не окремо, а у взаємовідносинах між ними» [12, с. 10], питання асиметрії було поставлене особливо гостро й стало досліджуватися більшою або меншою мірою послідовно й регулярно.

Варто зазначити, що поняття асиметрії при дослідженні мови спочатку більш широко застосовувалося в лексикології та синтаксисі. Так, наприклад, уже у 80-х роках ХХ століття з'являється праця Т.О. Колосової «Російські складні речення асиметричної структури» [8], де було проаналізовано й практично застосовано положення про асиметрію, розроблене Ш. Баллі та С.О. Карцевським.

Залучення поняття асиметрії при дослідженні морфологічної системи, її категорій та одиниць здійснювалося дещо непослідовно. Хоча в морфологічних описах, які ґрунтувалися на врахуванні як формального, так і значеннєвого боку морфологічних одиниць, постійно акцентувалась увага на фактах асиметрії, при цьому спеціально не зауважувалося, що ці факти репрезентують явище асиметрії у сфері морфології. Це заважало формуванню цілісного погляду на місце й роль асиметричного на цьому рівні мовної організації. Із виформуванням у мовознавстві чіткості в розумінні таких понять, як категорія, граматична форма, граматичне значення, парадигматика, синтагматика, з усвідомленням позиції, що форма і значення можуть розглядатися в різних аспектах, унаслідок чого можуть досягатися відмінні результати в осмисленні одних і тих самих фактів мови, був забезпечений ґрунт для більш глибокого вивчення та належної кваліфікації асиметричних виявів на рівні морфологічних одиниць і категорій. Це засвідчують праці таких українських граматистів, як О.К. Безпояско, І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська, А.П. Загнітко, О.А. Колесников, Н.Г. Озерова та ін., де послідовно використовується поняття асиметрії для означення явищ, які є відхиленням від симетрії, порушенням закономірностей, притаманних морфологічним одиницям і категоріям.

Аналіз граматичних описів останнього часу дає підстави стверджувати, що питання асиметричного співвідношення семантики та граматики на рівні морфологічних категорій іменника також можна вважати досить вивченим аспектом загальної проблеми асиметричного в мові та в її морфологічній системі зокрема. Так, наприклад, зразки омонімії та полісемії у сфері категорії числа іменників ґрунтовно розглядалися О.К. Безпояско, І.Р. Вихованцем, К.Г. Городенською, А.П. Загнітком, О.А. Колесниковим та ін. Асиметричне співвідношення форми та значення на рівні категорії числа було предметом особливої уваги О.К. Безпояско, А.П. Загнітка, О.А. Колесникова, О.А. Олексенко та ін. Симетрія та асиметрія семантики та форм її вираження на рівні категорії відмінка іменників була детально досліджена І.Р. Вихованцем, А.С. Джурою, А.П. Загнітком та ін.

Особливе місце в корпусі праць, де подається опис асиметричних виявів на рівні морфологічних категорій іменника, займають студії О.А. Колесникова, в яких розглянуто такі асиметричні різновиди, як омонімія, синонімія, аналітичні форми, «пусті» та нульові форми [7]. На підставі аналізу підходів до вивчення морфологічних категорій іменника в попередній

лінгвістичній традиції дослідник доходить висновку, що деякі незадовільні результати в цій сфері зумовлені тим, що найчастіше вивчення морфологічних одиниць велося з ономазіологічних позицій, унаслідок чого зовсім зігнорованим залишився семіотичний бік морфологічної категорійності. Це методологічне уточнення дозволяє О.А. Колесникову висловити думку, згідно з якою аналіз морфологічних категорій має відбуватися з урахуванням того, що, окрім парадигми форм, вони мають також парадигму значень [7, с. 33]. Наприклад, категорія числа структурується симетричністю співвіднесення парадигми значень однини та множини й парадигми форм однини та множини (стіл / столи). Проте в окремих випадках ця симетрія порушується. Зокрема лінгвіст виділяє два типи порушення: існування «пустих», або асемантичних, форм, які не співвідносяться з певним значенням і не мають протиставлень, на зразок форм числа в лексемах сміливість, срібло, дріжджі, та існування омонімічних форм, які співвіднесені з повною парадигмою значень певної морфологічної категорії, наприклад, окуляри, депо [7, с. 36 – 37].

Констатуючи омонімічність парадигматичних категорійних форм незмінюваних конкретних іменників (морфологічно недостатніх слів), О.А. Колесников водночас заперечує виправданість поширеної в лінгвістиці думки про те, що такі іменники мають парадигму омонімічних форм, тобто формують нульову парадигму. На думку лінгвіста, відсутність протиставлених форм не дає можливості на рівні парадигматики виявити в цих іменниках «нульову флексію» [7, с. 38]. Як відомо, «поняття «нульового показника» чи «значущої відсутності» елемента набуло широкого використання в лінгвістиці ХХ ст. з огляду на концепцію системної організації мови, де кожен елемент визначається своїм місцем у системі. При цьому типовим став погляд, згідно з яким «в прикладенні до структури морфологічних рядів нульова форма реалізується як у бінарних протиставленнях..., так і в разі виділюваності нульової форми в багаточленному парадигматичному ряду» [12, с. 9]. Проаналізувавши поняття «нульової морфеми», нульового показника в лінгвістиці та онтології мови, О.А. Колесников доходить висновку, що у випадку з незмінюваними іменниками більш виправданим є погляд, згідно з яким те чи інше граматичне значення виражається словоформою в цілому [7, с. 40]. Як відомо, ця позиція не набула поширення в лінгвістиці, та була спростована самим дослідником, який переконливо показав, що будь-яка недостатність на рівні морфологічної форми завжди долається контекстом [7, с. 42 – 43]. Цю тезу розвинув А.П. Загнітко: «Видається правильним послідовне розмежування морфологічних і синтаксичних типів словоформ» [4, с. 177]. У цілому погоджуючись із останньою позицією, все ж зазначимо, що перенесення всього «тягаря» вираження граматичних значень незмінюваних іменників на контекст у сферу синтаксису видається дещо категоричним, оскільки ігнорується за такого підходу факт подібності фіналей незмінюваних іменників до флексій деяких форм змінюваних іменників [4, с. 188 – 189]. Така схожість за умови врахування складних мнемонічних (асоціативних) процесів у свідомості мовця, що характеризують логіку парадигматичних відношень, дає підстави стверджувати важливість і самої морфологічної форми у вираженні морфологічних значень незмінюваних іменників.

Аналізуючи погляди О.А. Колесникова щодо співвідношення між граматичним значенням і формою, зауважимо, що вчений значну увагу приділяє дослідженню тих засобів, за допомогою яких здійснюється подолання асиметрії. Зокрема до них він відносить різноманітні лексичні, синтаксичні засоби, контекст у широкому розумінні [7, с. 43], які, слугуючи засобами вираження граматичних значень, репрезентують явище міжрівневої синонімії. Крім цього, вчений констатує, що за певних умов контекст може не лише компенсувати граматичну недостатність певних типів іменникових лексем, а й ставати чинником модифікації, видозміни основних граматичних значень морфологічних форм, цим самим формуючи таке асиметричне явище, як полісемія.

Одним із найцінніших здобутків О.А. Колесникова можна вважати формулювання стратегії дослідження асиметричних виявів на рівні морфологічних категорій іменника: спочатку мають бути виявлені ядерні форми та значення певної морфологічної категорії, на тлі яких може бути з'ясована специфіка периферійних форм і значень; далі необхідно з'ясувати засоби і способи компенсації виявленої недостатності й дослідити функціональну специфіку морфологічних форм.

Подібна логіка структурує й праці іншого дослідника – А.П. Загнітка, для якого проблема асиметричних виявів на рівні морфологічних категорій іменника є однією з центральних. Такого висновку можна дійти на підставі аналізу його ґрунтовної праці з морфології «Теоретична граматики української мови» [4]. Передусім заслуговує уваги стратегія дослідження мовних явищ, запропонована А.П. Загнітком, яку він означив як акумулятивну. Сутність її полягає в тому, що певне мовне явище або одиниця має розглядатися з семасіологічного боку (змістовий аналіз форми, її поведінка), ономазіологічного (встановлюється певне значення і засоби його

репрезентації в мові), функціонального (визначення кількості можливих модифікацій певної форми, її співвідносність з іншими мовними формами щодо реалізації певного змісту), когнітивного (виявлення засобів реалізації мисленнєвого змісту на рівні віртуального мовного знака) та ін. [4, с. 325]. Доцільність застосування саме такої стратегії при дослідженні семантико-граматичної асиметрії на рівні морфологічних категорій зумовлена тим, що традиційний на сьогодні підхід, який заданий формулою «аналіз від форми до функції або від функції до форми» (Л.В. Щерба, О. Есперсен, О.В. Бондарко та ін.), не може забезпечити цілісного розуміння феномена асиметрії в морфологічних категоріях іменника, адже поза увагою залишаються такі аспекти, як когнітивний, комунікативно-прагматичний, без урахування яких пояснення деяких випадків семантико-граматичної асиметрії неможливе. Так само, як неможливим виявляється прогнозування динаміки розвитку тих чи інших явищ у системі морфологічних категорій, які, належачи сьогодні до асиметричних, завтра можуть набути статусу симетричних, оскільки стануть значущими для мови, що цілком зумовлюється людським чинником. З огляду на це доречно буде нагадати слова Л.В. Щерби, який, усвідомлюючи важливість урахування людського чинника при вивченні мови, зазначав: «Тут, як і всюди в мові (у фонетиці, у «граматиці» й словнику), слід пам'ятати, що зрозумілі лише крайні випадки. Проміжні ж у своєму першовитоку – у свідомості мовця – виявляються хиткими, невизначеними. Однак саме це хитке й нове і має найбільше привертати увагу лінгвіста, оскільки якраз тут готуються ті факти, які потім фігурують в історичних граматиках, говорячи інакше, – оскільки тут ми присутні при еволюції мови» [3, с. 56].

Огляд основних напрямів, що характеризували етапи становлення лінгвістичної науки в цілому й у тому числі вітчизняної (зокрема логіко-психологічний, формальний, семантичний, структурно-семантичний, функціональний), засвідчив, що перед представниками всіх напрямів так чи інакше поставала проблема асиметрії в мові, зокрема й проблема семантико-граматичної асиметрії у сфері морфологічних категорій іменника. Представниками одних напрямів ця проблема знімалася автоматично, оскільки вони виходили з позиції примату або семантики (семантичні теорії), або граматики (формальні теорії); інші, усвідомлюючи існування цієї проблеми, не могли дати їй належної наукової інтерпретації внаслідок ґрунтування на невідповідних проблемі вихідних положеннях (логіко-психологічні теорії). Найближче до усвідомлення проблеми асиметрії в мові вдалося наблизитися лінгвістам, які у своїх теоретичних побудовах виходили з розуміння мови як складного механізму, де форма і значення, семантика і граMATика перебувають у неоднозначних стосунках. Цей погляд на мову та її одиниці характеризує передусім структурно-семантичний і функціональний напрями у мовознавстві.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Виноградов В.В. Исследования по русской грамматике / В.В. Виноградов. – М.: Наука, 1975. – 560 с.
2. Горпинич В.О. Морфология української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.О. Горпинич. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 336 с.
3. Жирмунский В.М. Об аналитических конструкциях // Аналитические конструкции в языках различных типов / АН СССР. Ин-т языкознания / В.М. Жирмунский. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 5 – 58.
4. Загнітко А.П. Теоретична граMATика української мови: Морфологія: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – 437 с.
5. Зализняк А.А. Русское именное словоизменение / А.А. Зализняк. – М.: Наука, 1967. – 370 с.
6. Звегинцев В.А. Зарубежная лингвистическая семантика последних десятилетий // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. X. / В.А. Звегинцев. – М.: Прогресс, 1981. – С. 5 – 33.
7. Колесников А.А. Семантическое обеспечение грамматических форм имен существительных русского языка / А.А. Колесников. – К.: Выща шк. Головное изд-во, 1988. – 139 с.
8. Колосова Т.А. Русские сложные предложения асимметрической структуры / Т.А. Колосова. – Воронеж: Изд-во Воронеж. Ун-та, 1980. – 164 с.
9. Лукінова Т.Б. Дослідження з граMATики української мови // Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України – 75, 1930 – 2005: Матеріали до історії / Т.Б. Лукінова, К.Г. Городенська. – К.: Довіра, 2005. – С. 113 – 133.
10. Милославский И.Г. Морфологические категории современного русского языка: Учеб. пособие по спецкурсу для студентов пед. ин-тов по спец. № 2101 – «Рус. яз. и лит.» / И.Г. Милославский. – М.: Просвещение, 1981. – 254 с.
11. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. Т. I – II / А.А. Потебня. – М.: Учпедгиз, 1958. – 536 с.
12. Ярцева В.Н. Типология языков и проблема универсалий // Вопросы языкознания. – 1976. – № 2. – С. 6 – 17.

Випуск 146

Серія: Філологічні науки

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Мороз – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов №1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Наукові інтереси: граматика української мови (семантико-граматична асиметрія морфологічних категорій іменника), методика викладання іноземної мови.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 146

м. Кіровоград
Видавець Лисенко В.Ф.
2016

Наукові записки. - Випуск 146. - Серія:
Н34 Філологічні науки.– Кіровоград: Видавець
Лисенко В.Ф., 2016.– 678 с.
ISBN 978-617-7197-37-8

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань лінгвокогнітивістики, лінгвоконцептології, лінгвокультурології, етнолінгвістики, лексичної семантики, ономастики, термінознавства, граматики, фонетики й прикладної лінгвістики на матеріалі слов'янських, германських і романських мов.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, студентів філологічних факультетів, учителів-словесників.

ББК 81.2(3)

Друкується за ухвалою вченої ради Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 8 від 29.02.2016 року).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

1. Семенюк Олег – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, ректор Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (головний редактор).

2. Ключек Григорій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (заступник головного редактора).

3. Гурбанська Антоніна – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.

4. Іліаді Олександр – доктор філологічних наук, професор кафедри методик дошкільної та початкової освіти Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

5. Ковтюх Світлана – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

6. Лучик Василь – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

7. Манакін Володимир – доктор філологічних наук, професор, декан факультету журналістики Запорізького національного університету.

8. Михида Сергій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та компаративістики, проректор з наукової роботи Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

9. Міщенко Алла – кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

10. Ожоган Василь – доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-педагогічної (навчальної) роботи Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

11. Панченко Володимир – доктор філологічних наук, професор.

12. Парашук Валентина – кандидат філологічних наук, професор кафедри германської філології Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

13. Перзеке Андрій – доктор філологічних наук, професор центру інноваційних освітніх технологій Псковського обласного інституту підвищення кваліфікації працівників освіти (Росія).

14. Поляруш Олег – кандидат філологічних наук, професор.

15. Руснак Ірина – доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

16. Білоус Олександр – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (відповідальний за випуск).

Статті подано в авторській редакції